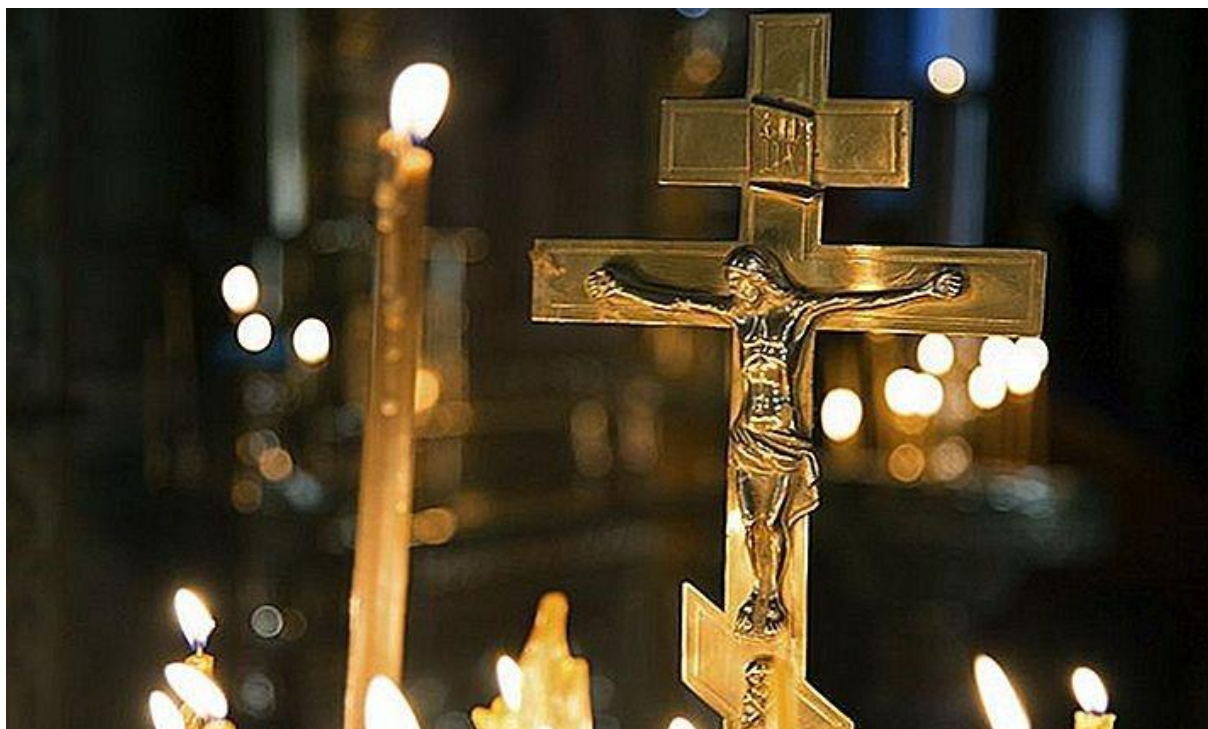

VELIKI PETEK

Veliki petek je edini dan v življenju Cerkve, ko ni maše, pač pa je namesto nje obred češčenja križa. Pri tem obredu poslušamo pasijon, molimo slovesne prošnje za vse potrebe in z globoko hvaležnostjo stopimo pred križ in ga počastimo ter se Križanemu zahvalimo, da je sprejel trpljenje in smrt ter nas tako rešil večne pogube.

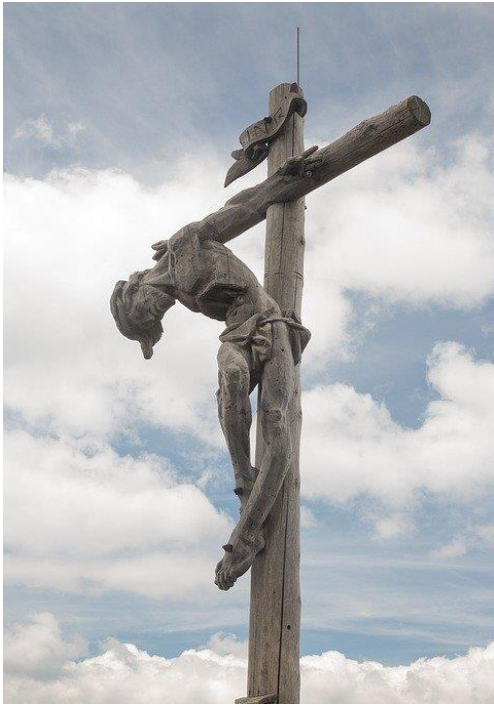
Nenapisano ljudsko pravilo pravi, da je treba ta dan prenehati s težkim delom najkasneje opoldan. Ne le človek, ampak tudi živina in zemlja počivajo iz spoštovanja do Jezusovega trpljenja vse do velike noči. Celo cerkveni zvonovi so utihnili.¹

¹ Julka Nežič, Družina slavi Boga, Mali obrednik, Slomškova založba, 2007,102-108

Slike: <https://pixabay.com/photos/cross-jesus-crucifixion-1149817/>

https://radio.mk-online.de/sendungen/kitaradio/inhalt/news/kreuz-soll-segen-bringen.html?tx_news_pi1%5Bcontroller%5D=News&tx_news_pi1%5Baction%5D=detail&cHash=e0a99f4b11a62df33f8eb957009b1e78

Večerna molitev

Prerok Izaija je tole zapisal o Jezusu (Iz 52,4-6):

Bil je zaničevan in zapuščen od ljudi, mož bolečin, preizkušan v boleznih; kakor tisti, pred katerim si zakrivajo obraz, je bil zaničevan in nismo ga cenili. V resnici je nosil naše bolezni, naložil si je naše bolečine, mi pa smo ga imeli za kaznovanega, udarjenega od Boga in ponižanega. On pa je bil ranjen zaradi naših pregreh, strt zaradi naših krivd. Kazen za naš mir je padla nanj, po njegovih ranah smo bili ozdravljeni.

Mi vsi smo tavalili kakor ovce, obrnili smo se vsak na svojo pot, Gospod pa je naložil nanj krivdo nas vseh.

Molimo eno od naslednjih molitev:

Križani!

Molče stojimo pred teboj. Naši veliki in mali križi nas vlečejo k tlom, tako da tvojega križa skoraj ne vidimo in ne občutimo posebnega usmiljenja do tebe. Preveč smo zaposleni sami s seboj, da bi lahko mislili še nate.

Prosimo te, naj v križih in težavah čutimo tvojo bližino. Tvoj križ naj bo znamenje naše rešitve in vir našega upanja. Ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

Ali:

Križani Gospod!

Pogled nate nam kliče v spomin trpljenje in solze. Koliko ljudi je omagalo pod tvojo težo! Koliko ljudi te preklinja, ker si tako težak! Kolikokrat si tudi nam bil težak, pretežak in smo te hoteli stresti z ramen! Kolikokrat smo te neodgovorno preložili na ramena drugih in nas niso ganile niti njihove prošnje niti solze!

Križ – temen in trd – zbujaš v nas strah in drget pred vsem neznanim. Ob tebi postane naša vera krhka, zlomljiva. Le od daleč in nerazločno slišimo besede Križanega: »Ne bojte se, jaz sem z vami; jaz sem premagal trpljenje in smrt!« Na naš veliki petek se nam zdi velika noč tako daleč, tako zelo nedosegljiva.

Križani Gospod!

Prosimo te, pomagaj nam, da bomo v tvoji podobi na križu videli ne samo smrt, ampak tudi vstajenje.

Molimo te, Kristus, in te hvalimo, ker si s svojim križem svet odrešil.

Bogoslužje: Družina časti križ

Češčenje križa lahko pripravimo tudi doma. Zberemo se pri križu, zraven katerega smo prižgali svečo in postavili skromen šopek ali vsaj en cvet. Bogoslužje začnemo z znamenjem križa in postno pesmijo, npr. Daj mi, Jezus, da žalujem.

Apostol Luka takole poroča o Jezusovi smrti na križu (23,44–46):

Bilo je že okrog šeste ure, ko se je stemnilo po vsej deželi do devete ure, ker sonce ni dajalo svetlobe. Zagrinjalo v templju se je pretrgalo po sredi. Jezus je zaklical z močnim glasom in rekel: »Oče, v tvoje roke izročam svojo dušo.« In ko je to rekel, je izdihnil

Sledi trenutek tihote, potem pa eden od staršev počasi bere: Na današnji dan nam Cerkev pokaže križ v vsej njegovi veličini: »Glejte les križa, na katerem je zveličanje sveta viselo.« Pred nami je mogočno znamenje, ki nam spregovori najgloblje resnice o trpljenju in smrti, o vstajenju in odrešenju in človeka izziva, da se sprašuje po smislu dogodkov velikega petka. Pred našimi očmi se odigra žalostna zgodovina velikega petka, v nas se zbudijo spomini na naše križe, ki jih smo jih nosili in morda pod njimi tudi padli. Podoživljamo Kristusov in naš križev pot; temo, ki je zakrila Kalvarijo v trenutku Jezusove smrti; temo, v kateri smo sami tavalj. Sprašujemo se o smislu trpljenja, čutimo strah pred smrtjo in negotovost, ker ne vemo, kaj nas čaka po njej. Čeprav se ob vsem tem čutimo nebogljen, pa pred križem ne jočemo in ne obupujemo, kajti dogodke velikega petka doživljamo v luči velike noči – odrešenja. Na križu gledamo ne le Križanega, temveč tudi Vstalega, zato križ ne preklinjamo, ampak častimo: »Tvoj križ častimo, Gospod, in tvoje sveto vstajenje hvalimo in povečujemo, zakaj, glej, zaradi križa je prišlo veselje na svet.« To naj bo tudi naše razumevanje križa in naša molitev.

Namesto spodaj navedenih prošenj lahko sami sestavimo podobne.

Prosimo Gospoda: Jezus Kristus, ki si za nas umrl na križu, usmili se nas!

Vsi: Križani Gospod, usmili se nas!

Ko z roko delamo znamenje križa, prosimo za blagoslov zase in za druge. Naj ga prejmemo s pripravljenim srcem.

Vsi: Križani Gospod, usmili se nas!

Znamenje križa najdemo v cerkvah, naših stanovanjih in še na mnogih drugih mestih. Gospod, pomagaj nam, da se bomo zavedali, da se naše življenje odvija pod križem.

Vsi: Križani Gospod, usmili se nas!

Iz križa se mnogi norčujejo, drugi pa se ga sramujejo. Gospod, daj nam moč, da se bomo postavili v bran križu in Križanemu.

Vsi: Križani Gospod, usmili se nas!

Znamenje križa nam sporoča, da smo tudi mi vključeni v skrivnost Kristusovega trpljenja. Gospod, naj sprejmemo svoj križ vdano in ga nosimo z mislijo nate.

Vsi: Križani Gospod, usmili se nas!

Zapojemo lahko prvo kitico pesmi: Kraljevo znam'nje, križ, stoji, *nato eden od staršev reče:* Tvoj križ častimo, Gospod, in tvoje sveto vstajenje hvalimo in poveljučujemo, zakaj, glej, zaradi križa je prišlo veselje na ves svet.

Vsak član družine počasti križ s priklonom in molitvijo: Molimo te, Kristus, in te hvalimo, ker si s svojim križem svet odrešil.

Zapojemo še druge kitice prejšnje pesmi. Če želimo, lahko molimo tudi pesem z odpevom, ki je predvidena pri obredu v cerkvi.

Jezik moj, opevaj zmago, slavno in prečudežno,
zmagoslavno pesem križu, zmage znamenju zapoj
in povej, kako Zveličar darovan je zmagal smrt.

Odpev (molijo ga vsi):

Zvesti križ, edino ti si plemenito red drevo.
ni lesá, ki rasel, cvetel, sad poganjal bi tako.

Ko se torej čas dopolni odrešenja našega,
Oče sam nebeški pošlje Sina, zemlje stvarnika.
Ta za nas postane človek, iz device se rodi.

Odpev (molijo ga vsi):

Zvesti križ, edino ti si plemenito red drevo.
ni lesá, ki rasel, cvetel, sad poganjal bi tako.

S tridesetimi že leti tek življenja dokonča,
ko voljno se naš Zveličar sam trpljenju ves preda,
dá razpeti se na križu, žrtev je za greh sveta.

Odpev (molijo ga vsi):

Zvesti križ, edino ti si plemenito red drevo.
ni lesá, ki rasel, cvetel, sad poganjal bi tako.

Žolč pokusi in omahne. Trni, žebliji, sulica
nežno so telo prebodli, kri z vodó mu vré iz ran.
Zemljo, morje, zvezde, stvarstvo ta studenec je opral.

Odpev (molijo ga vsi):

Zvesti križ, edino ti si plemenito red drevo.
ni lesá, ki rasel, cvetel, sad poganjal bi tako.

Les visoki, nagni veje, svoja vlakna omehčaj
in naravna vsa trdota v tebi popusti naj zdaj,
ude vzvišenega Kralja k sebi rahlo le privij.

Odpev (molijo ga vsi):

Zvesti križ, edino ti si plemenito red drevo.
ni lesá, ki rasel, cvetel, sad poganjal bi tako.

Les presrečni, ti edini nosiš žrtev za ves svet,
ladja si, v pristan domači svet zgubljeni nosiš spet,
ker te je oblila sveta Jagnjetova rešnja kri.

Odpev (molijo ga vsi):

Zvesti križ, edino ti si plemenito red drevo.
ni lesá, ki rasel, cvetel, sad poganjal bi tako.

Večna naj bo tebi slava, o Trojica blažena,
čast Očetu, njega Sinu, ista Duhu Svetemu.
Vse stvari pojo naj hvalo troedinemu Bogu. Amen.

Odpev (molijo ga vsi):

Zvesti križ, edino ti si plemenito red drevo.
ni lesá, ki rasel, cvetel, sad poganjal bi tako.

Sledi molitev očenaša; bogoslužje pa sklenemo z naslednjo molitvijo:

Troedini Bog, blagoslovi našo družino, za katero je tvoj Sin, naš Gospod Jezus Kristus, trpel in umrl na križu. Tvoj blagoslov naj nas utrdi v veri, upanju in ljubezni. Ki živiš in kraljuješ vekomaj. - Amen.

Na veliki petek lahko pred jedjo in po njej molimo takole:

Pred jedjo

Kristus je bil za nas pokoren do smrti, smrti na križu. Zato ga je tudi Bog povišal in mu je dal ime, ki je čez vsa imena.

Iz spoštovanja do tebe, Križani Gospod, je naša hrana danes skromnejša kot sicer. Ko te prosimo, da jo blagosloviš, te tudi molimo in hvalimo, ker si s svojim križem svet odrešil.

Po jedi

Eden izmed vojakov je s sulico prebodel Kristusovo stran in takoj je pritekla kri in voda. Tisti, ki je videl, je pričeval in njegovo pričevanje je resnično; on ve, da govori resnico, da bi tudi vi verovali.

Nebeški Oče, hvala ti za hrano, ki nam jo daješ v svoji dobroti in nas po njej ohranjaš pri življenju. Po Kristusu, našem Gospodu. - Amen.